

**APLINKOS APSAUGOS
PROGRAMOS APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2019 metai
Asignavimų valdytojas (-ai), kodas (-ai)	Varėnos rajono savivaldybės administracija, 188773873
Vykdytojas (-ai), kodas (-ai)	Architektūros skyrius, P1 Finansų ir investicijų skyrius, P7 Turto valdymo skyrius, P15 Jakėnų seniūnija, F1 Kaniavos seniūnija, F2 Marcinkonių seniūnija, F3 Matuizų seniūnija, F4 Merkinės seniūnija, F5 Valkininkų seniūnija, F6 Varėnos seniūnija, F7 Vydenių seniūnija, F8

Programos kodas	09
------------------------	-----------

Programos parengimo argumentai	<p>Programa yra neterminuota.</p> <p>Programa parengta siekiant įgyvendinti Varėnos rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane numatytus tikslus ir uždavinius aplinkos būklei ir kokybei rajone pagerinti bei aplinkos užterštumui sumažinti.</p> <p>Pagal programą vykdomos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos <i>savarankiškosios savivaldybės funkcijos</i>: savivaldybės saugomų teritorijų steigimas, apsauga ir tvarkymas; kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną; aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga; komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas; <i>valstybinė (perduota savivaldybėms) funkcija</i>: dalyvavimas valdant valstybinius parkus.</p>		
Šia programa įgyvendinamas strateginis tikslas:	<p>Plėtoti rajono viešąją infrastruktūrą ir užtikrinti gerą aplinkos kokybę.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right;">Kodas</td> <td style="text-align: center;">03</td> </tr> </table>	Kodas	03
Kodas	03		

Programos tikslas	Gerinti Varėnos rajono vandens telkinių būklę.	Kodas	01
<p>Tikslo įgyvendinimo aprašymas: Siekiant įgyvendinti iškeltą tikslą, numatoma vykdyti vieną uždavinį:</p> <p>01 uždavinys. Valyti natūralios kilmės vandens telkinius, kurių būklė yra bloga, vykdyti išvalytų vandens telkinių priežiūrą. Uždaviniui įgyvendinti vykdoma viena priemonė:</p> <p>04. Išvalytų vandens telkinių ekosistemų subalansavimas. Siekiant ilgalaikio vandens telkinių išvalymo rezultato, būtina atstatyti bei subalansuoti išvalytų vandens telkinių ekosistemas. Tam reikia atlikti vandens kokybės tyrimus, išvinti vandens telkinius perteklinę augaliją naikinančiomis ir plėšriomis žuvimis, mechaniškai naikinti perteklinę augaliją bei pakrantėse augančius krūmus, šienauti pakrantes. Taikant šias priemones išvalytų vandens telkinių būklė neblogės,</p>			

vandens telkinių valymo metu pasiekti rezultatai bus ilgalaikiai.

Produkto vertinimo kriterijus:

- vandens telkiniai, kuriems taikytos būklės palaikymo priemonės, vnt.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- geros būklės išvalytų vandens telkinių skaičius, vnt.

Programos tikslas	Gerinti aplinkos kokybę, stiprinti taršos prevenciją.	Kodas	02
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Siekiant įgyvendinti iškeltą tikslą, numatoma vykdyti šiuos uždavinius:

01 uždavinys. Sumažinti taršą ir jos poveikį aplinkai, kompensuoti aplinkai padarytą žalą.

Šiam uždaviniui įgyvendinti numatoma vykdyti vieną priemonę:

01. Varėnos rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas.

Varėnos rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programos) priemonės, sąmatą ir ataskaitą apie priemonių vykdymą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu, tvirtina savivaldybės taryba atskirais sprendimais. 20 proc. Programos lėšų yra skiriama savivaldybės sveikatos rėmimo programai, kurios priemonės, sąmatą ir ataskaitą tvirtina savivaldybės taryba.

Programoje yra numatomos:

- priemonės, kurias vykdant yra kompensuojama aplinkai padaryta žala, statomi ar rekonstruojami, eksploatuojami gamtos saugos objektai, mažinamas aplinkos teršimas;
- priemonės, kuriomis vykdoma prevencija medžiojamųjų gyvūnų daromai žalai miškui, kompensuojama vilkų padaryta žala ūkiniams gyvūnams;
- aplinkosauginio švietimo priemonės.

2019 m. iš Programos lėšų taip pat numatoma bendrai finansuoti projektus „Buvusios asfaltbetonio bazės Varėnoje, J. Basanavičiaus g. 58, sutvarkymas“ ir „Svetimžemių invazinių rūšių neigiamo poveikio ekosistemoms ir žmonių gerovei sumažinimas Lietuvos–Baltarusijos pasienio regione“.

Atkreiptinas dėmesys, kad šioje priemonėje planuojamos išlaidos be savivaldybės sveikatos rėmimo programai planuojamų skirti lėšų (jos numatytos strateginio veiklos plano Sveikatos apsaugos programos (kodas 04) priemonėje „Savivaldybės visuomenės sveikatos programų ir projektų finansavimas“).

04. Projekto „Buvusios asfaltbetonio bazės Varėnoje, J. Basanavičiaus g. 58, sutvarkymas“ įgyvendinimas.

Įgyvendinant projektą, finansuojamą pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonę Nr. 05.6.1-APVA-V-020 „Užterštų teritorijų tvarkymas“, tvarkoma naftos produktais užteršta buvusi asfaltbetonio bazė, esanti Varėnos mieste, Basanavičiaus g. 58, taip, kad grunto ir gruntinio vandens užterštumo naftos produktais lygis būtų sumažintas iki leistino pagal LAND 9-2009 „Naftos produktais užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai“. Tvarkant užterštą teritoriją, šalinamas gilesniųjų sluoksnių (1,0-3,0 m gylyje) gruntas aeracijos zonoje, kur jo užterštumas naftos produktais viršija patikslintą ribinę vertę, bei kur jame aptinkamos dervos/bitumo sankaupos. Planuotas iškasamo grunto plotas – 0,108 ha, tūris – 648 m³.

Pradėjus vykdyti darbus, paaiškėjo, kad užteršto grunto kiekis yra didesnis, nei buvo nurodyta Potencialaus taršos židinio Nr. 5466 (asfaltbetonio bazės Varėnoje, J. Basanavičiaus g. 58) naftos produktais užterštos teritorijos tvarkymo plane. Patikslinus šį planą, bus prašoma šiam projektui skirti papildomą finansavimą.

05. Projekto „Svetimžemių invazinių rūšių neigiamo poveikio ekosistemoms ir žmonių gerovei sumažinimas Lietuvos–Baltarusijos pasienio regione“ įgyvendinimas.

Gavus finansavimą pagal 2014–2020 m. Europos kaimynystės priemonės Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programą, planuojama įgyvendinti projektą „Svetimžemių invazinių rūšių neigiamo poveikio ekosistemoms ir žmonių gerovei sumažinimas Lietuvos–Baltarusijos pasienio regione“, kuriame savivaldybės administracija dalyvauja partnerio teisėmis. Šio projekto metu numatoma parengti

Svetimžemių invazinių augalų rūšių prevencijos, kontrolės, valdymo ir naikinimo Lietuvoje ir Baltarusijoje strategiją, atlikti svetimžemių invazinių augalų rūšių inventorizaciją ir kartografavimą projekto tikslinėje teritorijoje, sukurti svetimžemių invazinių augalų rūšių interaktyvų žemėlapi ir patalpinti jį partnerių interneto svetainėse, 5 parinktuose laukeliuose 1,5 ha plote naikinti svetimžemių invazinių augalų rūšis, pristatant vietos bendruomenėms naikinimo metodus ir būdus, suorganizuoti 5 seminarus vietinėms bendruomenėms Lietuvoje ir Baltarusijoje.

06. Asbesto turinčių gaminių atliekų surinkimas, transportavimas ir šalinimas.

2020 m. planuojama iš Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo Atliekų tvarkymo programos gauti 25,0 tūkst. Eur dotaciją asbesto turinčių gaminių atliekų surinkimui iš gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatų apvažiavimo būdu, jų transportavimui ir saugiam pašalinimui.

Produkto vertinimo kriterijus:

- parengtų ir vykdomų programų skaičius.

02 uždavinys. Plėtoti savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą.

Uždaviniui įgyvendinti vykdomos šios priemonės:

01. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą organizavimas ir vykdymas.

2019 m. numatoma iš rajono gyventojų ir įmonių surinkti ir išvežti į Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyną 5 622 tonų komunalinių atliekų, iš kurių 4 050 sudarys mišrios komunalinės atliekos.

02. Antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas, aikštelių konteineriams įrengimas, atliekų surinkimo konteinerių įsigijimas.

Numatoma surinkinėti antrines žaliavas iš 204 vnt. bendrojo naudojimo konteinerių, 5 500 vnt. individualių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių ir 5 500 vnt. individualių stiklo pakuočių atliekų surinkimo konteinerių. Antrinės atliekos surenkamos nemokamai.

Įgyvendinant projektą, finansuojamą pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonę Nr. 05.2.1-APVA-R-008 „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, planuojama 2019–2020 m. Varėnos mieste ir rajone įrengti pusiau požemines atliekų surinkimo aikšteles, gyventojus aprūpinti maisto atliekų surinkimo konteineriais. Projektą įgyvendina ir bendrai finansuoja UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras.

Iš savivaldybės biudžeto lėšų numatoma demontuoti Varėnos mieste esančių aikštelių aptvėrimus, juos panaudojant kaimiškųjų vietovių atliekų surinkimo aikštelių aptvėrimui.

03. Atliekų išvežimas iš kapinių ir bendrojo naudojimo teritorijų.

Įgyvendinant priemonę, kasmet numatoma išvežti 2 750 konteinerių (1,1 m³ talpos) atliekų iš 116 kapinių.

06. Užterštų teritorijų ir bešeimininkių atliekų tvarkymas.

Įgyvendinant priemonę, planuojama tvarkyti užterštas teritorijas ir bešeimininkes atliekas.

Produkto vertinimo kriterijus:

- surinkta ir išvežta mišrių komunalinių atliekų, t.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- mišrios komunalinės atliekos komunalinių atliekų sraute, proc.

03 uždavinys. Organizuoti Varėnos rajono bendrojo naudojimo teritorijų tvarkymą.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdoma viena priemonė:

01. Rajono bendrojo naudojimo teritorijų tvarkymo, valymo, kitų sanitarinių ir transporto paslaugų teikimas.

Planuojamos metinės bendro naudojimo teritorijų tvarkymo (atliekų surinkimo) išlaidos – 15,0 tūkst. Eur.

Planuojamos metinės gatvių šaligatvių šlavimo ir sąslavų išvežimo išlaidos – 10,0 tūkst. Eur.

Produkto vertinimo kriterijus:

- išvalytų ir sutvarkytų teritorijų plotas, ha.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- sutvarkytų teritorijų dalis nuo bendro tvarkytinų teritorijų ploto, proc.

05 uždavinys. Likviduoti bešeimininkius pastatus ir kitus aplinką žalojančius objektus.

Įgyvendinant šį uždavinį, numatoma vykdyti vieną priemonę:

01. Bešeimininkių pastatų ir kitų aplinką žalojančių objektų likvidavimas.

Įgyvendinant projektą „Kraštovaizdžio formavimas ir tvarkymas Varėnos r. savivaldybėje (I etapas)“, finansuojamo ES ir savivaldybės biudžeto lėšomis, 2018 m. sutvarkytos 3 pažeistos teritorijos (2 Marcinkonių k. ir 1 Panaros k.) ir likviduota 30 bešeimininkių statinių. 2019 m. bus kompensuotos 2018 m. patirtos ir savivaldybės biudžeto lėšomis apmokėtos 16 bešeimininkių statinių griovimo išlaidos.

Produkto vertinimo kriterijus:

- likviduotų bešeimininkių pastatų skaičius, vnt.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- likviduotų bešeimininkių pastatų dalis nuo bendro bešeimininkių pastatų skaičiaus, proc.

Programos tikslas	Gerinti nutekamojo vandens surinkimą, plėtoti viešosios infrastruktūros sistemas.	Kodas	03
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Siekiant įgyvendinti iškeltą tikslą, numatoma vykdyti vieną uždavinį:

01 uždavinys. Renovuoti ir plėtoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas.

Įgyvendinant šį uždavinį, numatoma vykdyti dvi priemones:

01. Nutekamojo vandens surinkimo tinklų plėtra ir nutekamojo vandens valymas.

Įgyvendinant priemonę, kasmet numatoma surinkti ir išvalyti apie 130 000 m³ paviršinio nutekamojo vandens. Planuojama, kad paviršinių (lietaus) nuotekų valymas ir nuotekų tinklų priežiūra 2019 m. kainuos 19,0 tūkst. Eur, o 2020–2021 m. – po 20,0 tūkst. Eur.

2019 m. planuojama iš savivaldybės biudžeto lėšų (10,0 tūkst. Eur) tvarkyti paviršinio nuotekų surinkimo sistemas Merkinės mstl. Piliakalnio gatvėje, privažiavimuose prie daugiabučių gyvenamųjų namų, esančių Varėnos m.

02. Privačių namų prijungimas prie centralizuotų nuotekų tinklų.

Įgyvendinant projektą „Varėnos mieste esančių privačių namų prijungimas prie geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančios nuotekų infrastruktūros“, numatoma prijungti apie 80 privačių namų prie magistralinių buitinių nuotekų vamzdynų. Preliminari projekto vertė – 104,0 tūkst. Eur, iš jų valstybė biudžeto lėšos – 72,8 tūkst. Eur (70 proc.), savivaldybės biudžeto lėšos – 31,2 tūkst. Eur (30 proc.)

Produkto vertinimo kriterijai:

- surinkta ir išvalyta paviršinių nuotekų, m³;
- įrengtų nuotekų atvadų skaičius, vnt.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- teritorijos, iš kurios surenkamos ir valomos paviršinės nuotekos, plotas, ha.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

Įgyvendinus programą:

- bus palaikoma gera Varėnos rajono paviršinių vandenių būklė, prisidedama prie ES vandenių direktyvos 2000/60/EC reikalavimo, kad paviršinių vandens telkinių būklė būtų gera;
- dėl taikomų aplinkos kokybės gerinimo bei taršos mažinimo priemonių rajono oro kokybė išliks gera, neviršijanti DLK.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai:

Savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Kelių priežiūros ir plėtros programos, dotacijos pagal 2014–

2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų projektų nuosavam indėliui užtikrinti ir ES lėšos.

Varėnos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano dalys, susijusios su vykdoma programa:
III KRYPTIS. APLINKA.

3.1 tikslas. Vystyti ir puoselėti gyvenamąją ir viešąją aplinką, patrauklią gyventi, dirbti, atvykti.

3.1.1 uždavinys. Kurti ir palaikyti patrauklią, švarią aplinką.

Priemonės:

3.1.1.1. Atliekų tvarkymo sistemos organizavimas.

3.1.1.2. Bešeimininkių statinių griovimas ir pažeistų žemių tvarkymas.

3.1.1.3. Aplinkos oro kokybės gerinimas.

3.1.1.4. Miesto viešųjų erdvių estetizavimas.

3.1.1.5. Naujų želdynų įrengimas.

3.1.1.6. Vandens telkinių būklės gerinimas.

3.1.4.2. Paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra.

Susiję įstatymai ir kiti svarbūs teisės aktai:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas;

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas;

Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas;

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas;

Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymas;

Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas;

Lietuvos Respublikos miškų įstatymas;

Lietuvos Respublikos vandens įstatymas;

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymas;

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas;

Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas;

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas;

Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas ir kt.

Kita svarbi informacija: nėra.

APLINKOS APSAUGOS PROGRAMOS VERTINIMO KRITERIJŲ SUVESTINĖ

Strateginio tikslo kodas	Programos kodas	Programos tikslo kodas	Uždavinio kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus kodas	2018 metų planas	2019 metų planas	2020 metų planas	2021 metų planas
Efekto kriterijai									
03	09			Aplinkos oro kokybė, neviršijanti DLK	E-03-09-01	<1	<1	<1	<1
03	09			Paviršinių vandenų kokybė (atitiktis ES vandenų direktyvai 2000/60/EC, kurioje išskiriamos 5 vandens kokybės klasės – nuo labai geros iki labai blogos)	E-03-09-02	gera	gera	gera	gera
Rezultato kriterijai									
03	09	01		Geros būklės išvalytų vandens telkinių skaičius, vnt.	R-09-01-01	2	2	2	2
03	09	02		Mišrios komunalinės atliekos komunalinių atliekų sraute, proc.	R-09-02-01	74,0	72,0	70,0	68,0
03	09	02		Sutvarkytų teritorijų dalis nuo bendro tvarkytinų teritorijų ploto, proc.	R-09-02-02	80,0	80,0	80,0	80,0
03	09	02		Likviduotų bešeimininkų pastatų dalis nuo bendro bešeimininkų pastatų skaičiaus, proc.	R-09-02-03	12,4	36,4	44,9	47,7
03	09	03		Teritorijos, iš kurios surenkamos ir valomos paviršinės nuotekos, plotas, ha	R-09-03-02	19,4	19,8	20,0	20,0
Produkto kriterijai									
03	09	01	01	Vandens telkiniai, kuriems taikytos būklės palaikymo priemonės, vnt.	P-09-01-01-01	2	1	1	1
03	09	02	01	Parengtų ir vykdomų programų skaičius, vnt.	P-09-02-01-01	3	3	3	3
03	09	02	02	Surinkta ir išvežta mišrių komunalinių atliekų, t	P-09-02-02-01	4 400	4 050	3 900	3 800
03	09	02	03	Išvalytų ir sutvarkytų teritorijų plotas, ha	P-09-02-03-01	160	160	160	160
03	09	02	05	Likviduotų bešeimininkų pastatų skaičius, vnt.	P-09-02-05-01	14	30	15	5
03	09	03	01	Surinkta ir išvalyta paviršinių nuotekų, m ³	P-09-03-01-01	55 000	130 000	130 000	130 000
03	09	03	01	Įrengtų nuotekų atvadų skaičius, vnt.	P-09-03-01-03	80	80	0	0